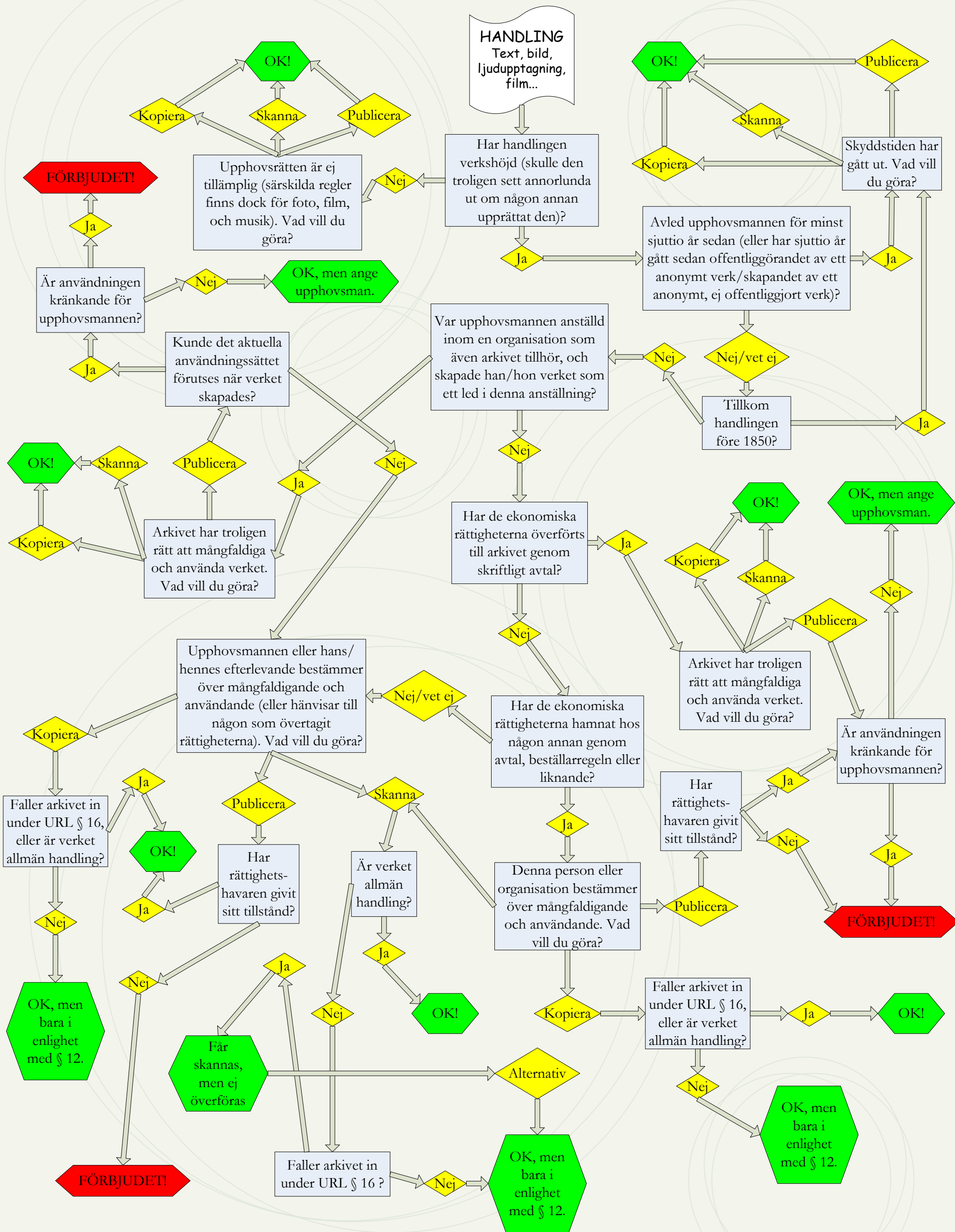

Upphovsrätt vid arkiv

efter lagändringen 2005-07-01

Förklaringar och kommentarer finns på baksidan.

Förklaringar och kommentarer

Detta schema är inte avsett att vara den enda källan till kunskap om upphovsrätten, utan bör kombineras med utbildning. Dokumentet hjälper till att hitta problemen, men en rättslig bedömning krävs vid varje steg, och vissa frågor som sällan förekommer vid ett arkiv har uteslutits på grund av utrymmesskäl.

Med **kopiering** menas här papperskopior, med **skanning** menas att framställa en digital version av handlingen (inklusive digitalfoto), och med **publicering** menas att göra handlingen tillgänglig för allmänheten.

För publicering kan man behöva **efterforska** rättighetshavarens identitet, men hittar man då inget kan man publicera i alla fall och vara beredd på att betala skälig ersättning i efterhand. Om arkivet får publicera så får även andra göra det, och om arkivet har rättigheterna kan man ta ut användaravgift. Vill någon utomstående publicera bör denne sköta ovanstående efterforskningar.

Alla som får ut upphovsrättsskyddat material bör också få ett **informationsblad** om hur lagen fungerar, vilka skyldigheter forskaren har, vilka uppgifter som ska anges vid publicering, och så vidare. När man skannar eller lånar ut material som någon annan har rättigheterna till bör man också lämna med informationen. Förutom det som står på bladet bör man inte säga något om upphovsrätt innan ärendet har utretts.

Upphovsrättslagen § 12 innehåller bestämmelser om kopiering för privat bruk. Sådan kopiering får bara ske i liten omfattning av offentliggjorda verk, och digitala sammanställningar får inte kopieras i digital form. Film och musik får bara kopieras av den vars privata bruk kopian är avsedd för, något som knappast blir aktuellt i arkivsammanhang.

Upphovsrättslagen § 16 omfattar statliga och kommunala arkivmyndigheter och Statens ljud- och bildarkiv.

Handlingar upprättade hos svenska **myndigheter** har ofta ett försvagat skydd eller inget skydd alls, men detaljerna kring detta är för omfattande för att tas upp här.

Foton utan verkshöjd framställda efter den 1 januari 1969 är skyddade femtio år efter framställningsåret (äldre foton utan verkshöjd är fria). **Ljud** och **film** som spelats in av fonogramframställare eller filmproducent, eller sänts av radio- eller TV-bolag, har oavsett verkshöjd skydd i femtio år efter in-

spelning/utsändning. Utövande konstnär har på samma sätt ensamrätt till upptagning av sitt framförande under samma tid.

Även om man har fått upphovsrätt överförd till sig så har man inte automatiskt rätt att **ändra** ett verk, till exempel genom att beskära en bild inför publicering. Sådana frågor måste utredas från fall till fall.

Beställarregeln säger att ekonomisk rätt till foton framställda före den 1 juli 1994 tillhör beställaren av bilden (om det kan bevisas att fotot togs på beställning).

Skyddstiden för filmverk är sjuttio år efter huvudregissörens, manusförfattarens, dialogförfattarens eller kompositörens dödsår (det är den som avled sist som räknas). Kompositören räknas bara om han eller hon har skrivit musik speciellt för den aktuella filmen.

Kränkande användning kan till exempel innebära att göra betydande ändringar i ett verk, eller att använda det i nya, känsliga sammanhang.

Ett verk är **offentliggjort** när det lovligen har gjorts tillgängligt för allmänheten (det är vanligen bara rättighetshavaren som kan offentliggöra ett verk).

Allmänna handlingar är handlingar som inkommit till eller upprättats vid en myndighet, och som förvaras vid en myndighet.

Det här dokumentet har tagits fram i samarbete med jurister, och används vid utredningar i Region- och Stadsarkivet Göteborg. Trots det kan Regionarkivet inte ta på sig något som helst ansvar för eventuella fel, eller rättsliga följder av beslut som fattas på grund av dokumentet – **all användning sker på egen risk**. Det finns nästan ingen praxis på upphovsrättens område, och det är därför ofta oklart hur lagen bör tolkas. Regionarkivet har valt en tolkning till förmån för offentligheten och medborgarnas rätt att ta del av information, en prioritering som inte nödvändigtvis delas av alla.

Version 2.2. Upprättad vid Regionarkivet, Göteborg, maj 2008.